

Motion till riksdagen 2019/20:3394

av Ludvig Aspling m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratiskt valda representanter från Hongkong och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Republiken Kinas deltagande inom multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om namnfrågan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kinesiskt påverkansarbete i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

1 Motivering

Regeringens Kinastrategi är ett exempel på hur den svenska utrikespolitiken urvattnas av samarbetet inom den europeiska unionen. Regeringens strategi håller sig inom ramarna för EU:s Kinastrategi, vilken i sig är en kompromiss mellan ett antal medlemsstater som av olika ekonomiska och politiska skäl har visst överseende med Folkrepubliken Kinas agerande globalt. Vissa EU-länder har intagit en mindre kritisk hållning till följd av ökade ekonomiska förbindelser, exempelvis infrastrukturinvesteringar och krediter från Folkrepubliken Kina. Detta har lett till att man ser mellan fingrarna på den oroväckande situationen för mänskliga rättigheter.

Sverigedemokraterna står inte bakom den europeiska ambitionen om en tvingande gemensam utrikespolitik men inser samtidigt att vissa frågor, som exempelvis förhållandet till Folkrepubliken Kina, med fördel hanteras inom det europeiska perspektivet. Sverigedemokraterna väljer därför att ställa sig bakom den europeiska strategin, trots dess befintliga brister.

Regeringens Kinastrategi beskriver hur den europeiska Kinastrategin kommer att verkställas på nationell nivå. Vi ser dock att regeringen och EU kan göra mer i vissa frågor och lämnar därför våra förslag till dessa nedan.

2 Hongkong

Under sommaren 2019 utbröt omfattande politiska protester i Hongkong. Bakgrunden till protesterna är ett förslag till ny lagstiftning som ger regeringen i Hongkong möjlighet att lämna ut personer misstänkta för brott mot Folkrepubliken Kinas strafflag.

Det finns ett utbrett folkligt missnöje med den Kinavänliga regeringen bland Hongkongborna, inte minst eftersom de fortfarande inte får välja sin egen regering i allmänna val, trots löften om det motsatta från Peking.

Såväl EU som Sverige står bakom ”ett land, två system”-principen, vilken syftar till att bevara Hongkongs självstyrande ställning med ett fristående politiskt och juridiskt system i enlighet med Hongkongs grundlag.

Grundlagen understryker att allmän och lika rösträtt till regering är en målsättning för Hongkong. UD menar dock att Folkrepubliken Kinas nationella folkkongress sedan 1997 gjort flera mycket kontroversiella tolkningar av Hongkongs grundlag som, i stället för att främja, de facto riskerar att begränsa Hongkongs självstyre och äventyra ”ett land, två system”-principen.

Det kinesiska kommunistpartiet arbetar i allra högsta grad aktivt för att påverka västerländska aktörers inställning i fråga om Hongkongs självstyre.

Vid FN:s senaste UPR av Kina inklusive Hongkong 2018 var Hongkong föremål för fler frågor och rekommendationer än någonsin tidigare, vilket återspeglar den gradvisa försämringen av medborgerliga och politiska fri- och rättigheter i Hongkong på senare år.

Försämringen av läget vad gäller medborgerliga fri- och rättigheter i Folkrepubliken Kina och Hongkong har utlöst efterföljande massprotester, och det är av central betydelse att Sverige och EU vågar stå upp för grundläggande demokratiska värderingar.

EU:s politiska och ekonomiska relationer med Hongkong är baserade på en årlig strukturerad dialog. Dialogen inkluderar, såvitt vi erfar, inga representanter från Hongkongs folkvalda församlingar. Vi anser därför att EU i framtiden bör bjuda in en delegation av demokratiskt valda representanter från Hongkongs parlament för att delta i den strukturerade dialogen.

3 Republiken Kina

Republiken Kina är inte bara en geografisk ö, utan även en ö av politisk modernitet och demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, i en region som på många platser inte alls lyckas lika väl. Republiken Kinas politiska kultur präglas av en liberalism som är ovanlig i regionen, exempelvis är republiken Kina det enda landet i regionen som tillåter samkönade äktenskap. I ”*The Economists*” demokratiindex för 2018 rankas Republiken Kina som nummer 34, vilket är bättre än 14 EU-medlemmar.

Relationen mellan Republiken Kina och Folkrepubliken Kina är fortsatt spänd, vilket gör Republiken Kinas status inom det internationella samfundet till en mycket känslig fråga.

Samtidigt anser Sverigedemokraterna att det är otillfredsställande att en nation som helt klart uppfyller folkrättens kriterier för internationellt erkännande och som dessutom är en fullt modern, liberal och ekonomiskt mycket framgångsrik demokrati, varken tillåts självstyre eller rätten att agera under egen flagg inom det internationella samfundet.

Republiken Kina bör därför stegvis inkluderas i det internationella samfundet. Sverige bör stödja Republiken Kinas deltagande inom multilaterala organisationer där det finns en praktisk nytta och där Republiken Kina själva önskar delta, t.ex. inom Interpols generalförsamling och International Civil Aviation Organisation där man söker observatörsstatus, samt United Nations Framework Convention on Climate Change. Sverige bör också på EU-nivå lyfta fram frågan om att ge Republiken Kina observatörsstatus i FN:s generalförsamling.

Namnfrågan

Nyligen valde Skatteverket att byta namn på Republiken Kinas representation i Sverige från ”Taiwan”, till ”den kinesiska provinsen Taiwan”.

Beslutet är något märkligt, inte minst med tanke på att Utrikesdepartementet, vilket är den myndighet som ansvarar för Sveriges diplomatiska förbindelser, genomgående kallar landet för Taiwan i sin ambassadsinformation.

Regeringen bör därför besluta att alla svenska myndigheter genomgående ska hänvisa till landet med ett namn, förslagsvis *Republiken Kina Taiwan*.

4 Asiatiska infrastrukturinvesteringsbanken

Kinas ambition är att stärka sin kontroll över de globala handelsvägarna genom omfattande infrastrukturinvesteringar, öka kontrollen över globala råvarutillgångar för en växande kinesisk befolkning samt främja det kinesiska kommunistpartiets geostrategiska intressen.

Kinas starkaste instrument för internationellt ekonomiskt-politiskt inflytande är det s.k. Belt and Road Initiativet (BRI), vilket har en påstådd samlad prislapp på 1 biljon dollar. Det kinesiska projektet ska sammanlänka Kina, Centralasien, Mellanöstern och Europa genom massiva infrastrukturprojekt under kinesisk kontroll.

Två år efter att BRI lanserades 2013, sjösattes ett av dess huvudsakliga verktyg, den asiatiska infrastrukturinvesteringsbanken (AIIB). Inledningsvis hävdade Kina att AIIB var en vanlig utvecklingsbank, dvs. en bank som arbetar med att finansiera utvecklingsprojekt där risken anses vara för stor för kapitalmarknaden. Kina har dock rivit den fasaden och beskriver numera AIIB och BRI som ”två motorer på ett flygplan”. AIIB och BRI utgör två integrerade verktyg som syftar till att stärka det totalitära kinesiska kommunistpartiets politiska och ekonomiska inflytande i andra delar av världen, inklusive i Europa.

AIIB:s främsta säljargument är flexibilitet och förmåga att tillmötesgå låntagares behov, vilket i praktiken betyder mindre ansvar för social och miljömässig påverkan, hållbarhet och korruption. För utvecklingsländer där den demokratiska traditionen varit svag förefaller den kinesiska ”flexibiliteten” vad gäller grundläggande mänskliga rättigheter som ett attraktivt alternativ till västerländska utvecklingsbankers krav.

Grundproblemet ligger i bankens organisation. Dess president utses av den kinesiska staten och kommer alltid att prioritera Kinas utrikespolitiska intressen högst.

Medlemsländerna som representeras i styrelsen beslutar om övergripande strategi, vilket är ett mycket svagt styrinstrument. Miljöstrategin exempelvis står bakom Parisavtalet men tillåter ändå finansiering av ny kolkraft. Styrelsens övervakande roll begränsas också av bristande rätt till information och av att den inte finns på plats i Kina. Till exempel har bankens president behörighet att själv godkänna projekt upp till 200 miljoner dollar.

Respekt för lokalbefolkningars situation ställer höga krav på intern styrning och öppenhet inom alla utvecklingsbanker. Riskerna med att lokalbefolkningar i utvecklingsländer körs över i kinesiskt styrda infrastrukturprojekt är väl dokumenterade.

AIIB:s regler om social och miljömässig påverkan har beskrivits som ”vaga och tändlösa”, och regeln om tvångsförflyttningar tillåter att projekt godkänns utan detaljerad information om vräkningar. Banken har heller ingen oberoende enhet som granskar att reglerna över huvud taget efterlevs.

AIIB har ingen fast lista över dokument som ska offentliggöras innan projekt beslutas. I stället består öppenhetspolicyn av principer som vägs mot varandra och av ett stort antal undantag från öppenhet, och den ger dessutom presidenten stora möjligheter att hindra offentliggöranden. Vidare tillåter AIIB att dokument hemlighålls med hänsyn till lagstiftningen i projektländerna, vilka ofta är svaga demokratier med bristande tradition av offentlighet.

Allt detta avviker kraftigt från ”best practices” och tydliggör att AIIB är en institution som präglas av kinesisk förvaltningskultur med dess bristande respekt för mänskliga rättigheter, miljö och öppenhet. Det finns en uppenbar och allvarlig risk för att AIIB:s lägre standarder kommer att konkurrera ut ansvarstagande utvecklingsbanker och i sin tur tvinga dessa till lägre standarder för sina utvecklingsprojekt.

Inför publiceringen av regeringens Kinastrategi ställde jag frågan till biståndsmministern hur han försvarar att Sverige hittills investerat 6 miljarder kronor och planerar att investera ytterligare hundratals miljoner nästa år. Både ministerns svar och Kinastrategin klargör att Regeringskansliet över huvud taget inte är medvetet om att svenska biståndspengar riskerar att främja det totalitära Kinas globala inflytande, förvärpa miljöförstöringen globalt och öka korruptionen i redan svaga demokratier, vilket undergräver regeringens egna utvecklingsmål.

I beredningen av Kinastrategin kommer vi därför att föreslå att regeringen återkommer med en plan för hur den ska hantera det svenska ägandet i AIIB. Vi vill att Sverige tillsammans med EU-kretsen sätter upp en tidsram inom vilken banken ska ha antagit nya policydokument för öppenhet och ansvarstagande och om så inte sker, lämna banken.

Det är viktigt att förstå att Kina inte i första hand söker kapital, utan trovärdighet. I praktiken investerar Sverige sitt anseende i banken, vilket kommer att gå förlorat om ”business as usual” tillåts fortsätta.

5 Kinesiskt påverkansarbete i Sverige

Hotet från Kina utgör i dag det enskilt största utländska ekonomisk-politiska hotet mot Sverige och Europa, och otaliga exempel understryker behovet av att skydda vårt fria men sköra svenska samhälle och dess centrala funktioner.

Kritiken och motståndet mot företag med kopplingar till den kinesiska regimen har länge varit relativt tystlåten, men efter senare tids avslöjanden om den kinesiska regimens totalitära avsikter börjar man runtom i väst nu ta till olika åtgärder.

Mot bakgrund av att Sverige i närtid har genomlidit synnerligen allvarliga misslyckanden på informationssäkerhetsområdet är det av än större betydelse att vi snarast stärker vår förmåga att hantera säkerhetshot inom den samhällskritiska infrastrukturen. Konsekvenserna av framtida säkerhetshaverier kan potentiellt bli mycket mer allvarliga i och med utbyggnaden av det som brukar kallas ”the internet of things”, vilket innebär internetstyrning av allt från bilar till sjukhus. Om utländska, icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster tillåts åtkomst till och kontroll över vårt samhälle riskerar vi att förlora vår frihet, både som land och på individnivå.

Svenska företag är särskilt utsatta för det kinesiska hotet, inte minst i form av strategiska förvärv och teknologiöverföring. Det är därför viktigt att den svenska staten tar ett större ansvar för ett stärkt skydd av olika värden inom det svenska näringslivet. För att värna vårt fria samhälle behövs nya restriktioner och förbud mot Kinas användning av strategiska verktyg, såsom uppköp, statligt backade investeringar, ägande av känsliga tillgångar och ekonomisk kontroll över svenska företag.

Även inom offentlig upphandling ser vi hur kinesiska bud, med finansiell uppbackning av den kinesiska staten, i enlighet med det kinesiska kommunistpartiets globala politiska intressen, gång på gång tillåts utkonkurrera svenska företag på orättvisa villkor. För att upprätthålla en marknadsmässigt sund konkurrens och skydda icke-kinesiska aktörer behöver åtgärder mot denna statligt backade, strategiska, kinesiska konkurrens vidtas.

Sverigedemokraterna vill även att regeringen tar initiativ till lagstiftning som syftar till att utestänga företag med dokumenterad koppling till icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster från att leverera kritisk infrastruktur. Vi välkomnar därför regeringens proposition 2019/20:15 Skydd av Sveriges säkerhet vid radioanvändning.

Överlag är det välkommet att inriktningen på regeringens Kinastrategi innehåller en högre grad av säkerhetstänk än vad man tidigare presenterat. Åtgärderna är dock för begränsade och för sent påtänkta. Det är därför viktigt att regeringen drar lärdom av andra länders redan genomförda åtgärder och ser till att lämpliga restriktioner påskyndas, så att ett adekvat skydd mot kinesiskt inflytande kommer på plats så snart som möjligt.

Ludvig Aspling (SD)

Markus Wiechel (SD)

Sara Gille (SD)

Lars Andersson (SD)

Björn Söder (SD)

Tobias Andersson (SD)

Mats Nordberg (SD)